

ВІДТВОРЕННЯ ЕМОЦІЙНО-ЕКСПРЕСИВНОЇ ЛЕКСИКИ В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ РОМАНІВ НІКОЛАСА СПАРКСА

Пушкар Тетяна Миколаївна

к.пед.н., доцент,

Комарівська Яна Григорівна

студентка

Житомирський державний університет імені Івана Франка

м. Житомир, Україна

Вступ. Романи Ніколаса Спаркса побудовані, насамперед, на емоційному переживанні історії. У його текстах сюжет часто відходить на другий план, тоді як основна увага зосереджується на внутрішньому стані героїв, їхніх спогадах, відчутті втрати, прив'язаності або страху втратити близьку людину. Через це мова романів дуже емоційна, хоча зовні вона може здаватися досить простою. Велике значення має сама манера оповіді. Герої постійно повертаються до минулого, аналізують власні рішення, згадують певні моменти життя. Усе це створює відчуття особистої розмови з читачем. Саме такі фрагменти найскладніше передавати українською мовою. Якщо переклад занадто буквальний, текст починає звучати сухо. Якщо ж перекладач намагається надмірно «підсилити» емоції, зникає характерна для Спаркса стриманість. Через це переклад його романів багато в чому залежить від того, наскільки вдало вдається зберегти загальну атмосферу тексту.

Ціль роботи. Метою роботи було дослідити як в українських перекладах романів Ніколаса Спаркса відтворюється емоційно-експресивна лексика, а також визначити, які перекладацькі трансформації найчастіше використовуються для передачі емоційної та психологічної тональності тексту.

Матеріали та методи. Матеріалом дослідження стали романи «The Notebook», «Dear John» і «The Best of Me» та їх українські переклади. Основна увага приділялася фрагментам, де найбільш помітною є емоційна складова: внутрішнім монологам, описам спогадів, листам персонажів, коротким емоційним реплікам. У роботі використовувався порівняльний аналіз оригіналу

й перекладу, контекстуальний аналіз та описовий метод. Також аналізувалися перекладацькі трансформації, які повторювалися найчастіше під час передачі емоційно забарвленої лексики.

Результати та обговорення. У текстах Спаркса дуже часто з'являється лексика, пов'язана з пам'яттю та переживанням минулого. Особливо це помітно в «The Notebook», де сама структура роману побудована як спогад. Через це навіть звичайні описи подій набувають емоційного відтінку. В українських перекладах перекладачі нерідко відходять від прямої передачі окремих слів, щоб зберегти загальний настрій епізоду. У «The Best of Me» внутрішній стан героя часто передається через короткі фрази та стримані описи. Наприклад, у фрагменті «They didn't know who he had been or what he had done, and he wanted to keep it that way» емоційність будується не на яскравій лексиці, а на прихованому відчутті провини й дистанціюванні героя від власного минулого. У подібних випадках український переклад потребує модуляції, тому що буквальна передача речення звучить занадто нейтрально. У «Dear John» психологічна близькість між героями значною мірою формується через листування. У листах персонажі говорять простими словами, але саме ця простота створює враження щирості. Під час аналізу стало помітно, що перекладачі досить обережно працюють із такою лексикою. Надто книжні або стилістично складні відповідники тут виглядали б неприродньо. У романах Спаркса загалом мало різкої експресії. Його емоційність інша — більш тиха й внутрішня. Через це переклад іноді вимагає навіть не посилення, а навпаки – стриманості. Деякі англійські фрази в українській можуть звучати занадто драматично, якщо перекладати їх буквально з емоційно сильнішими відповідниками. Під час аналізу перекладів простежується активне використання стилістичної заміни. Це особливо помітно у внутрішніх монологів героїв, де важливо зберегти природність мовлення. Часто перекладачі обирають не найближчий словниковий відповідник, а той варіант, який краще передає інтонацію персонажа. Конкретизація теж використовується досить часто. В оригіналі деякі емоційні стани описані більш узагальнено, тоді

як український переклад робить їх трохи точнішими або емоційно виразнішими. Особливо це стосується лексики суму, спогадів і внутрішніх переживань. У деяких випадках перекладачі використовують компенсацію. Це помітно там, де неможливо повністю передати емоційний ефект в одному реченні. Тоді емоційність частково переноситься в інший фрагмент тексту – через інтонацію, добір епітетів або синтаксис. Цікаво, що найбільші труднощі виникають саме з простими фразами. Речення на кшталт «I miss her» або «I still remember» виглядають дуже простими, але в контексті романів вони мають велике емоційне навантаження. Український переклад у таких випадках залежить не стільки від словникового значення, скільки від правильної інтонації. Ще одна риса, яка добре помітна в перекладах, — прагнення зберегти відчуття особистої оповіді. Герої Спаркса часто ніби говорять самі з собою. Якщо переклад стає занадто літературним або стилістично «вирівняним», ця інтимність частково втрачається.

Висновки. Під час дослідження було встановлено, що емоційно-експресивна лексика є однією з головних рис ідіостилю Ніколаса Спаркса. Вона формує емоційну атмосферу романів і безпосередньо впливає на сприйняття персонажів та їхніх переживань. У перекладах романів «The Notebook», «Dear John» і «The Best of Me» найчастіше використовуються модуляція, стилістична заміна, конкретизація та компенсація. Саме ці трансформації допомагають передати психологічну тональність тексту та уникнути надто буквального перекладу. Аналіз показав, що складність перекладу романів Спаркса полягає не у великій кількості складної лексики чи стилістичних конструкцій. Найважче — зберегти стриману емоційність і відчуття внутрішньої близькості, які є характерними для його прози. Успішний переклад таких текстів залежить від того, наскільки перекладач відчуває загальний ритм і психологічну атмосферу оригіналу. Саме це дозволяє зберегти особливості авторського стилю та емоційний вплив тексту на читача.